

Los borregos de ca'l
Caba.

Joguina en un acte, original, en vers y escrita a corre-cmyta
per En

Joseph Verdi
(gestus)

1879

La baronesa de ca. 9

Calva.

Documentos de la baronesa de ca. 9

Joseph Verden

centos

1870

Calva

Personas.

• Noya	— —	S ^{ra} .	Alentorn.
• Caba	— — —	S ^r .	Roca
Jove	— — —	S ^r .	Carreras
• Pare	— — —	S ^r .	Alentorn
Foraster	— — —	S ^r .	Dantoli
• Fondista	— — —	S ^r .	Marti

Handwritten text in purple ink, possibly a title or page number, appearing upside down.

Handwritten text in dark ink, appearing upside down.

Handwritten text in dark ink, appearing upside down.

Handwritten text in dark ink, appearing upside down.

Handwritten text in dark ink, appearing upside down.

Handwritten text in dark ink, appearing upside down.

Handwritten text in dark ink, appearing upside down.

Handwritten text in dark ink, appearing upside down.

Handwritten text in dark ink, appearing upside down.

Handwritten text in dark ink, appearing upside down.

Handwritten text in dark ink, appearing upside down.

Handwritten text in dark ink, appearing upside down.

Handwritten text in dark ink, appearing upside down.

Handwritten text at the bottom of the page, appearing upside down.

Acte únic.

Lo Teatro representa la sala del devant, de la fonda Vilanovera, una taula llarga parada ab vasos y demés, cadiras, &c. &c.

Escena I.

Foraster sol

(Menjant assegat y sense res al cap, de cara al públic)

For.

— Vaja es bonich menjar sol
ningú s' destorba per res
ni miran si menjas molt,
ni venhen si menjas mes.

Ni has de convidá a ningú
quan te portan requisits
y si un tall prens ab los dits
sabs que no mes ho veus tu.

Per 'xò' m' agrada aquesta hora
que encara totthom la ronda
perquè 'l menja' en una fonda
si no es aixís a deshora
no hi ha' res mes amolinos;

si s' portan una cortella
fregida a la graella,
ab los dits no agafis l'os;
j' cop de forquilla! y... no passa,
si fornas y s' rebesteixes
tot de such fins que coneixes
que 'ls que s' miran fan la guassa.

Si no encerta, be' una oliva
la tira al plat dels altres;
y en fi, no som bons nosaltres
per un compliment que s' priva
menja a gust y pahir be',
ab las mans totas untadas
cuatre falls bons y qui te
mes, que sopi dos vegadas.

La cuestio' es ser natural
en tot; menos en las donas,
ellas quan s' hi relacionas
te volen fet un fanal,

preambols, castells enlayre
fent merits que en tu no hi son,
que sembli qu' ets tot lo mon
mal siguis un escombrayre,

(2)
227

y que semblis un gran sabi
en tot y se' un valent tonto
perquè fins que 'l mon acabi
serà aixís segons jo' conto.

— Vés, are, aquesta pubilla
que hi conquisca a' Gelida,
tant maca y tan axerida,
tant elegante y sensilla,

Si sapigues que no soch
'l que a' Vilanova té
aquesta fama de fé
borregos mes bons que en cloch,

Já m' desparia al instant
quan are m' estima 'l doble,
perquè com li agradan tant
los borregos d' aquest poble

Naturalment que sentint
una passió pels borregos

y a mi 'l merit atribuhint
també per mi té 'ls ulls cegos

que després sapiga bé
que no soch jo 'l de la fama,
tant se val y me'n riué
que allavors já hi tindré cama

(4)
Ja' no'm deixara' llavors
perque' ja' s'haura' engrescat
y son cor m'haura' posat
la passio' de 'ls seus amors.

que ab l'olvi't may ja' s'avinga,
perque' la dona engrescada

may se creu desenganyada
per mes desengany's que tringa

y fan com la gent d'Espanya
quan arri'van al poder

que veient que 'ls porta sanya
lo qui 'ls ha de ben voler,

per temo' de perdre 'l punt
s'hi' arrapan com escardots

y ni a' fura de sabatots

te 'ls pots treurer del demunt.

— Escena II —

Foraster y Fondista.

Fond —

Que em racionada sol?

For. —

no; ca;

estaba filosofant

sobre si es millor menja'

tot sol o' ab altres, devant

Fond

Tot es igual.....

228

For.

no senyo;

jo, sol, menjo mes, ¿ que riu?
menjo mes y aixó vull jo
perqué estich pel positiv.

Fond

Ah, bé, aixó es lo pensament
de molts.

(seventse)

For.

Peró no de tots.

Veura; l meu procediment
esta dit en quatre mots.

Jo soch un home o no ho soch,
no se l se home com s'entent
mes jo soch indiferent
en tot lo que m dona poch,
casi may visito en lloch
hont no hi ha un negossi gran,
hi ha qui m ho esta criticant
mes jo veig que ell no prospera
y aixis que m vinga al darrera
ab un fluvíol sonant.

Veig que molts si un dia l dich
que hi fet negossi; m estiman
y m abressan y s'ariman
y tothom me diu amic.

6
mes jo cuan soch sol me 'n rich;
los faig gran papé al devant
pero a l'hora que se 'n van,
penso, no 'm deu cap qui'mera
ja 'm poden veni' al darrera,
ab un fluviol sonant.

Si en bateigs y casaments
de vegadas me convidan,
mentres tots riuen y cridan
jo faig trevallar las dents,
als demés feut cumfiliments
lo mal de cor los va' entrant
y no menjan no gossant
mentres jo 'ls faig solivera,
y que 'm vingan al darrera
ab un fluviol sonant.

La política m'agrada;
formant grupos pels carrés
ab la ma' sempre als dinés
y al rellotge la mirada,
disfruto cuan em s'hi enfada
pero si alló 's va' engrescant
ab crits y tirs xurlant,
jo m'amago a la carrera

229
y que 'm vingan al darrera
ab un fluviol sonant

Puig que 's diu sigle dinou
aquest sigle 'hont fonda hi n'ia
l'arrel de la hipocresia
que a n' a un no 'm xoca prou,
a ningú vinga de nou
si en res sab que soch fasant,
jo als demés vaig imitant
y si algu' axís no ho tolera
en fi; que 'm vinga al darrera
ab un fluviol sonant.

Fond. — Calli; esperis un xiquet
que en alli 'n fuch un;

For — ¿de que?

Fond. — Calli, ja' t'hi explicaré.

For. — Escolti'...! — (se'n va corrents)
(alsautse)

Senyo' Pepet! — (criant)

surit lo fondista ab un
fluviol a la boca y vol-
tant la taula darrera. lo
foraster

For. — ¿are?... ¿que fa?... ¿endeuant!
¿ay jo' f' flich! quina fatlera!

Fond. — Home; li vinch al darrera
ab un fluviol sonant.

8 For. — ¡Ay carat! que está d humor
Fond. — No hi ha humor que valgui a aquí
For. — Home fassi lo favor.....
Fond. — Donchs vosté li agrada t' di'
y que no s' cumplixi may
lo que ls seus mots significan,
diqui qu'és dels que predicau
lo que no creuben.....

For. — — — — — ¡Ay, ay!
com s'entent...?

Fond. — — — — — molt aviat,
Vosté aquí mateix ha dit
y cinch cops ho ha repetit
que t' que res li ha tolerat
O, en fi, aquell que no s'avingui
eri tot lo que voste vol,
que s'arretgli y que li vingui
darrera ab un fluvíol,
Jo, que ja m'hi avinchi bastant
pero no en la part entera
li he volgut veni al darrera
ab un fluvíol sonant
Y com l'amohino meu
li ha donat aquest tropell
per'ó hi dit qu'és com aquell

que predica l' que no creu.

230

For. — Be, ja veurà; are tu'ich pressa
ja 'n parlarem.

Fond. — ———— (j'es dels mansos!)

For. — Vull di' que no estich per pressa
y molt menos per romansos

Fond. — Com tampoch jo estich per cegos

For. — que vol di'?

Fond. — ———— que no m'ha vist.

For. — prou que l' veig...!

Fond. — ———— això' esto trist tot expolsant
la taula

For. — ¡No hagues' d'ana' pels borregos!

Fond. — M mira, pero no'm ven.

For. — Prou; de lluny ja l' veig venir

Fond. — jo d'aprop no l' veig fugi'

For. — ¡Buena, estigui bo'! — (posantse l'barret)

Fond. — ———— adieu — (calmas)

Escena III.

Fondista. sol.

Fond. — Tijos; veus ho aqui; se creuen
que perquè no es a ciutat
ja ningú' esta' espavilat
sino ells y al punt que's veuen

10
atrapats ab una broma
se formalisan..... i ximplets
del cabàs! ¡cá! si hi ha home
pitjò que ls animallets.

Ara ell deu habé pensat,
- aquest deu se fill d'aquí,
deu se un tonto - y ha topat
ab un qu' es Barceloní.

No vull di' pas que l'que siga
de la vila, siga tonto,
ni tampoch tan viu me conto,
ni ho dich pas per cap intriga,
Pero vull di' qu' ell s'ho creu
basta que siga una vila,
no mirant que s'espavila
l'home avuy a tot arreu.

Y qu' es nece aquell que conta
que a ciutat sols hi ha estornell
tenint la vila per tonta
quan los mes tontos son ells.

Sobrament ab una cosa
tenir raho de las vilas
en di' que son poca cosa
perque may estan tranquilas

(11)
231
Ab los punts; perquè ells son prova
de la ignorancia; ab aixó
no tenen mes que rahó,
principalment Vilanova.

Una vila de progrès
que honra aquest sigle dinou,
una vila hont fins es non
lo noble camí que ha emprés.

Que en lloch d'una germanor
de pau y de progrès, tinga
aquestas miras y aixó
que fa que en res may s'avinga

Y que fins la oposició
que un progrès també li fora,
siga ab sanya venjadora
y ab tota mala intenció

A tal extrem que no s pot
viure imparcial que al dirho
ja tens feyna a discutirho
y hasta tractar de xicot
no mirant que lo que fa
mes xicot es lo dir mal
d'aquet o d'aquell local
segons si un hi va o no hi va

y de lloch no poguer en
 fe' verdadera justícia
 perquè aquet gran contrapunt
 va' acompanyat de malícia.

La cuestió fora oposarse
 y a veure qui farà mes
 ja que del contrapuntarse
 noblement neix lo progrès.

D'aquets avuy se sab cert
 que un ópera volen fe',
 donchs ópera aquí ~~ll~~ també;
 concert allà, aquí concert;

Que are volen fe' funcions
 dramáticas algun dia,
 busquem també companyia;
 teatro y decoracions,

Que allí ja tenen las damas,
 aquí fins l'apuntado:
 que tu fas no mes que dramas,
 donchs no mes que dramas jo;

Que tu estrenas un juguèt
 d'assumpto festiu local,
 jo també un juguèt igual
 y d'assumpto com aquet.

Pero avuy ademés hi ha
barrejat lo corch del onal
que si tu ets de Portugal,
que si tu ets del Artesà.

Que si allí mes pau hi reyna,
que si n reyna mes aquí,
que per xo no t dono feyna,
que no me n has dat tu a mi.

Y tot de tal modo s diu
que per força t fan fe l nen,
per que si ets indiferent
ja t diuen que no ets ningú.

Pero jo dich; l'home lliure,
tant me fa en pau com en Pere,
vaig hont me diu la fatlera,
tranquilítat, tips de riure.

Y ab lo demés no m hi enfondo
per que vull que m idolatria.
bon humor, bon plat y fondo
y procura per la patria, (tocantre l ventre)

Qu es lo crit dels governats
que embutsacan sent balansos,
tot lo demés son romansos
ja que al mon tot son farsants,
que fills d'altres farsants son
y que per xo ab farsa veis

14
que farsajant se fa'ls deus
aquete farsajant mon

Tont eis enganyan ja al vilipe
puig tot es la farsa gran
y sols creixem per fe' creixe
la farsa del mon farsant.

Tot ab la gran farsa 's fa',
per tot ta farsa 's barreja,
per la farsa de la enveja
farsejanta no fan ~~no~~ bralla

per la farsa sol casarse
tota farsanta muntanya,
farsa es l'amor de la dona
y l'amor del home es farsa

puig sent lo mon tan farsant,
tot lo d'ell ab farsa viu;
fins farseja qui al mon diu
que no hi esta farsejant

Y jo en farsa creurehi dech
perque' ab farsants me barrejo,
y hanta lo que are dich farsejo
perque' sent farsa no hi crech.

(aquet tres ultims acabant depressa)

Escena IV.

Fondista y Jove.

Jove. — Molt bon dia

Fond. — ~~bon dia~~ Deu lo guard

Jove — Voste es l'amo?

Fond. — ~~Si senyo~~ Si senyo

Jove — Me sabria dar ratió d'ahont viu o en quina part puch troba' aquest que te nom de fer borregos tan bons...?

Fond.

Fond. — Si Senyo, en un dels cantons de la plassa del ~~port~~.

Jove — ~~com?~~ ; com? expliquis.

Fond. — quan siga allá, voste també ho pot coneixe, canto al corraló del freixa un pastisser que veurá

Jove. — Está molt bé; gracies; are me n'hi vaig y pel torná fassi m'prepará l'dina, l'escudella la vull clara, l'arros' espess, multo no m'agrada; bou o anyell raba, escarola, un parell de toma'techs y un saito.

Tor
Noy
Fond.

Pá y vi y postres, res de sopas ni fregits, fret no hi vull re,

(16)
soballo, gamivet, copas
Duy al contado; passiho bé.
(molt depressa lo final)

— Escena V. —

Fondista

y luego Noya y Pare.

Fond.

Aquet mestre tot s'ho guanya,
vaya un modo d'evrahona,
corra mes que ls trens d'Espanya,
ni té temps de respira,
ni sé l'que m'ha dit: si aparta
las comas, me caso en ronda!
es bo per mosso de fonda,
cantaria bé la carta

(Intran pare y Noya)

¿Qui hi ha?

Pare

bon dia y bon hora.

Noya

Deu lo guard

Fond.

bon dia tinguin.

Entrin, entrin; sequin, vinguin

aqui estarain bé á la vora

del balcó que es ven la plassa

Noya

Ah si; es ben colateral

Fond.

Si ab los archs, si quan s'hi passa

sembra la plassa real

Pare — És la vila

mes alegre que jo hi vist.

Fond — Aquí ningú hi està trist.

hi ha la mar y es mar tranquilla
y donchs, que volen dina'?

Pare — Si' senyo'.

Fond. — Entaulat de cuant?

Pare — de dos;

Noya — diu cuant vol gastar

Pare. — tant se val.

Fond — vint rals?

Pare — no tant

perque' no tinc gayre gana
y tu noya?

Noya — jo, si, pare

Pare — (Fontal no ho diguis, encare
que n' tingas per la setmana)

De deu, ja' estara' prou bé.

Fond. — Com vulga; n' hi ha de setse

Noya — donchs vaja portil de tretse
qu' es entre l' pare y voste'

Fond — de tretse no n' hi ha.

Pare — Home

es l' punt d' ella y las donas
tretse son tretse.

18 Fond ————— (hi ha' estomas
ques un te de segui' la bronca)
Tilde tette y fora brometas.

Pare ~~no~~; de trette estara' be' Fond
Fond. ~~no~~ ba; l' dure' de tres pessetas
? ~~no~~ y l' ral sera' pel cafe' (se'n va)

— Escena VI —
Pare y Noya

Pare — Heus molt poch enteniment
perque' m' compromets.

Noya — — — — — ba, ba!

Pare — ¡¡ tinch gana!! s' creura' la gent
que ton pare t' tanca' l' pa.
Y si' anessis molt sovint
per las fondas ja' veuria's
que entantante menjaria's
mateix per deu que per vint.

Noya — Tant mateix hi ha' diferencia.

PA — Es treu hen d'hont poden tanta,
jo ja' n' tinch experiencia
y ja' se' l' que no te compte

Noya — Be, vaja, are no rondini
perque' sino se' n' riuria'n.

PA — Com que a' tu t' hi' agafaria'n.

Noya — Bueno, prou; no m' amo'hiri'.

(54)
235

Pare — Douchs jo. I vall anomenada
perquè no sech dels mes cegats
ja que m'han fet viatja
pel caramot dels bouregos,
no vull gasta' l' poch que tinc;
y ab aquest casament d'ara
dona gracies si m'hi avineth.

Noya — ¡Ay senyo! si hi fos la mare! (plorant)

— Escena VII —

Dits y Fondista

que porta lo menjar que han demanat avans.

Fond. — Li son servits..... (posantho a taula).
(plora?... si:) [mirant a ella]

¿que s'ha dat algun tastarro?...

Noya — Ca! No senyo, es l' cigarro
del pare.

Fond — ——— posis aqui: [mes enlla]
Indemes aqui, escepis
d'alguns contrapunts, estem
molt tranquils y sempre anem
endevant qu'es lo milló.

Pare — Oh ja n te la anomenada
Vilanova de progres

Noya — y sobre tot per lo qu'es
encare mes propoganda

Fond. mes pels borregos: ah: si:

com hi ha un que 'ls fa' tant be' mes en vilanovi.

Noya: Are ja ho ven. [tocant a son pare]

Fond: que diu que?

Noya: Li dich perquè ell no ho vol creure diu que la pasta mes bona es feta de Barcelona.

Fond: No senyo y li fare' veure.

¿Veure? jo soch Barceloni pero trinch de fer justicia

y per xo' es que li haig d. di'

que en alli hi ha l'avaricia

es dir; negossi y res mes,

per xo' corra molt dolent

pero particularment

borregos, no valen res.

los millos son fets d'aquet

que 'ls fa' de certa manera

que tothom hi te' fatlera,

no se' si te' algun secret

que passa de pare a fill

o be' si ell ab grans lissos

va' troba' un invent sensil,

la crestio es qu'ell los fa' bons.

y quel de par tot arreu
m'hi emman a' Busca' en gros
perque' ls trovan molt millo's
que ls que fan a' Cardedeu
Li aqui, venen tot la dia a vol
miris are fa' un ratet, en
deu fe' un quart, que un sempre
m'ha preguntat ahont vi'era.

Pare — ja' es molt!

Fond — oh, si': es un gran merit
en la materia: [se'n va ab un plat vuit]

Noya — ja' ho sent
com l'alaban pel seu merit
y per home intelligent.

— **Escena VIII** —

Pare y Noya sols.

Pare — Pero be': y dema' que's mori

Noya — Allavors ja' haure' apres

Pare — Y si' no te'n vol dir res?

Noya — Vol voste' que ab lo casori
ell no'm digui aqueix secret
y vol voste' que ajudant lo
a fe' el negoci y portant lo
jo no veure ab lo que es fet?

Pare — Deu ho fassi y Deu te dongui
mes sort de la que jo'm penso
y que al desitj correspongui
de lo que are no'm convenso.

Escena IX

Els y Jove. [entra depressa]

Pare — Cada pas fa' un esbufech,

Jove — Que deu lo guard

Pare — — — — — Deu lo guard

Noya — Caram; sembla que 'l conech

Jove — Molt facil.

Pare — — — — — Jo també' crech

— — — — — berlo vist a' alguna part

Jove — Per lo mateix jo a' voste

— — — — — y no ho recordo;

Pare — — — — — ni jo

Noya — ¿Qu' es de Gelida pot se'?

Jove — Si' senyora.

Noya — — — — — Jo també'

Jove — Are 'ls conech; te rahó

— — — — — ja ho pensaba jo' entre mi

— — — — — ¿y donchs que tal com anem?

Noya — Be; gracies y voste?

Jove — — — — — Si'

— — — — — també' hem vingut en aqui

— — — — — per negossi:

Noya — — — — — que hi farem

Pare — Paciència; habem de fe'

— — — — — lo que convinguí.

Jove — — — — — No esta' cla

Noya — y voste' encara es soltè'm?

Jove — No t'enyorava ab tu? —
 Noya —
 Jove —
 Noya — Si t'enyó si; per casa. —

Escena X —
 Dits y Fondista. — [que surten al plat]

Jove — Ah ja m' té l' d'ina' amant!

Fond — No t'enyó.

Jove — Mal llamp! encare.....

Fond — Ni m' recordo que m' ha dit

Jove — Home cuyto, si es servit.
 l' escudella la vull clara, [depressa]
 l' arròs espessa, multo
 no m' agrada; bon o anyell,
 raba, escarola, un parell
 de tomátechs; un saito.
 Pa' y vi y postres, res de sopas
 ni fregits, fret no vull res,
 taballo, gamivet, copas
 y al contado.

Fond — si, be, be,
 patrip, patrap, patarrum,
 l' mateix que m' diques Llu'cia
 ¿cuán vol gasta?

Jove — l' de costum.

Fond — Home això es de poca astucia.
 Cad' hu' té un costum distint

(24) si ~~l~~ l' vol de vint i de setze vot

l' dels tingués es de tretze vot

Jove: ~~et donchs de tretze~~

Fond — ~~— — — — —~~ l' vol de vint?

Jove — no dich tretze?

[Fond] — — — — — be, un avisa,
jo' preguntó.

Jove ~~— — — — —~~ et vinga ja

pero ab condició precisa

que ab h' tretze m' hi ha' d'entrá

ab l' arros espessa; ah, l' multó

no m' agrada; bon o' anyell

[excursus] raba, escarola, un parell

de tomátechs y un sayto'

Fond — Be, si; vaja, passiho be'. (se'n va.)

— Escena XI —

— Jove, Pare, Noya —

Noya — Me fa' riure com s' expressa.

Pare — Com hi ha' mon ya' mi' també

Noya — Deu pensá que gana té

Jove — Dona, veu que vaig depressa

Noya ~~— — — — —~~

~~— que m' faig cara de casada?~~

Jove — ~~No sabia tals mellores~~

~~ni ho pensaba ab las tenyora~~

~~'s compres y a' la vegada~~

~~del prime cop que he parlat~~

Pare — y donchs que s' diu per Gelada?

Jove — Res! contra unms y rasons
com sempre: t'arras, t'arras

Noya — ... las poblacions
ja se sab: allá es la vida

Pare — y en altres vilas, vol di
per exemple, Vilanova
que també...

Jove — — — — — també s' hi trova

Noya — Pero no tant com allí

Jove — Oh allí no ho creura ningú;
en fi, voste ho sap com jo.

Pare — A mi me'n han ditas, oh!

Jove — y a mi me'n han fetas, ub hoist
Miris si me'n fan a mi tot
que fins me fan perdre l' tino;
arriva un foraste allí
y algu' de l' altre cassino
al veure que per compra
lo que venet ve' a casa meua
se l' emporta ab un d' allá
qu' es de la societat seva
y com qu' ell ~~no s' perdulari~~
naturalment li ve' be,
ning vejentlo foraste
me li fa mal comentari
de cara y ja li perdut,
perque com qu' es el prime
que enrahona d' aqui ve
que sempre ell es mes cregut,
oh! es una cosa en estrem

L'armoriaire

l'armoriaire de la societat
 i de casaments n'ha esbullats
 tot sovint ens hi trovem.
 Mois, un dia perquè
 fer un gran concert voliam
 un armoriaire que teniam
 d'anar a buscar a llogue
 Al sapiguero uns cuants
 que varen adelantar nos,
 y l'van lloga molt avans
 no mes pel gust de privarnos
 sense habel de meneste,
 ni per res ferlo servi
 Pare; carat!
 Tove

Pare; carat!
 Tove si no mes perquè
 no l'poguessem adquirir.

Mois: comprendra si s'puola
 que n' un palco d'un renyo,
 no s' pot donar una funcio
 que no s'hi veigi gent nova,
 perquè l' renyo generos
 lo permis d'anar a molla
 acudint hi aixi una vella
 perquè tots hi van d'arros:
 jo de tot això me n'rich
 pro no puch menys d'estanya
 que gent que poden gasta
 fassin un paye tan rich

~~que ja s'han venut a la com~~
~~que ja s'han venut a la com~~
~~que ja s'han venut a la com~~
~~que ja s'han venut a la com~~
~~que ja s'han venut a la com~~

Des fins una vegada jo
 (comissari de l'educació) intentà se empresari
 del teatre y ab passio
 d'actuar el del casino contrariet.
 a n'al comich mes petit
 des miraban proque l' sustentava
 tot el comich qu'era aixeritot
 l'allegria l'home molt natural que al de
 tot era una mala jugada tot
 y mes estant contractat
 li deixaba sofocat
 d'antli resposta serrada,

Pero algun que ab cor de roca
 no miraba l' qu' esta escrit
 me l' sustentan tot seguit
 deixantme ab un pam de boca.
 Et tot es segons alguns
 pels misichs d'un y altre puesto
 pero jo aquets contrapunts
 que son **de vejeja confesa**
~~que ja s'han venut a la com~~
~~que ja s'han venut a la com~~
~~que ja s'han venut a la com~~
~~que ja s'han venut a la com~~
 puig que la fama demana
 que si la vila progressa

~~no es perquè així hi ha teressa
de tota la classe anterior,
mercément elegis duble,
per se dels progrés mirall,
que sempre el progrés dels pobles
i s'ens als fills del treball.~~

~~... [acabant ab entusiasme]~~

~~Escena XII~~
Jove, Noya, Pare y Fondista

[porta plats]

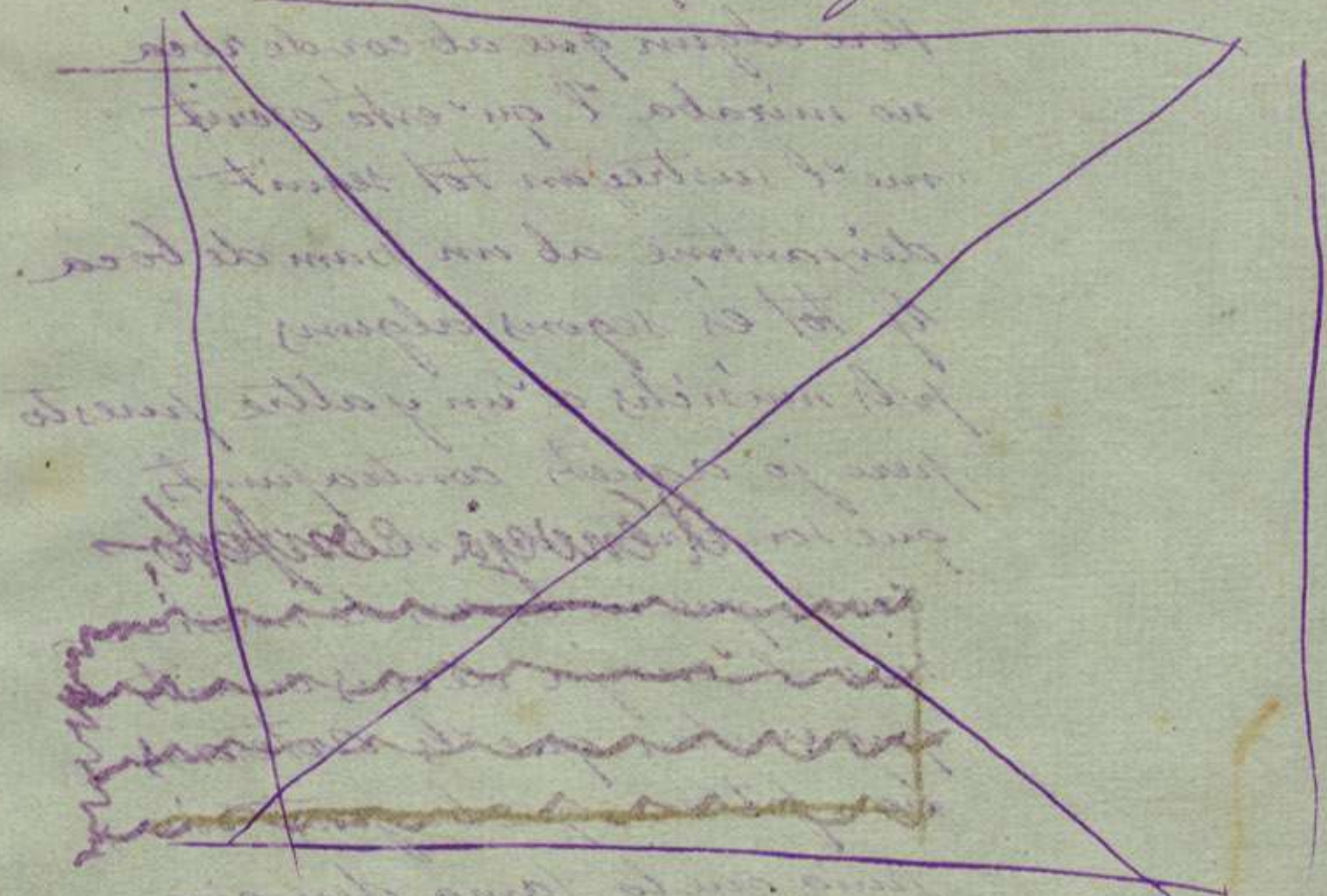
Fond. Pot se així? Farem calla'

Jove. Home es clar, si vaig depressa.

Fond. [ab ora una mica d'eraudella]

Jove. Endavant! [apugantse el pantalón]

Fond. tot se vessa,
com que dir que he vol tant clá'
si'l duex vuit y clá' de such.

me dirà que no hi ha' re
per xò' li' he posat tant filé
que vessa al punt que li' duch.

Noya — Això' es que t'è qui l'aguarda

Fond — Pot se' si' que ja' es promes

Jove — No senyors, no: això lo qu' es
que vull marxar aquesta tarde

Fond — Ah: ja' ha trobat a' n' aquell
dels borregos?

Jove — ----- No: es a' di
li' he trobat y no hi' era ell
pero are vindrà' aqui. [tot menjant]

Noya — ¿ Ell vindrà' aqui?

Jove — ----- Li' deixat dit
formal que aixis que hi' anés
li' diguessin que arriues
a' la fonda tot seguit
han dit ¿ quina? y de moment
jo' no' m recordaba massa
del nom, dich la de la plassa
que hi' ha' aquells archs; diu, "corrent
aixis que arriui vindrà'
per' xò' dich que vindrà' are
que l' haig de veure.

Noya — ----- Donchs pare
anem ~~adit~~ que' m vull arretglá'

vingui home, no defugi
la sorpresa

Pare ----- vaja avém

Noya - quan vingui avans que no fugi
já 'ns cridaràn, eh?

Jove ----- ho farem.

— Escena XIII —

— Jove y Fondista —

Fond ¿Vosté sab aquest misteri?

Jove - ¿quin misteri? no hi' alcaso

Fond - Home; a n' al meu poch criteri
comprenc que hi' ha' algun romanent
ab l'interés que ho ha dit. *[signant adins]*

Jove - Be; pot se una coneguda

Fond - Pero que no veu que 's muda
per se' mes maca; ha sentit
com deya "m vull arretglá"
oh y es casat *[Jove riu]*

----- si es un home *[Jove ben]*
de quaranta anys

Jove ----- ¡quina broma!
[rihent després de beure]

Fond - No es broma

Jove ----- ¡ca home cá!

Fond - Pero si já te l'hereu
casat y tot.

(31)
241

Jove ————— no ho vull creure
Fond — be vaja donchs no ho creguen
Jove — ves are que m vol fe' veure
aquest home!

Fond ————— la veritat

Jove — y si no 'l coneix;

Fond ————— voste'

no 'l deu coneix e ben bé

Jove — Pero home si hi he tractat

Fond — Aném vaja estiga bo
debia tracta' ab son fill

Jove — Me sab greu la discussio'
per un motu' tota sensill.

— Escena XIV — [arriba en Caba]

Jove, Fondista y Caba

Caba — Deu vos guard.

Fond ————— Home de bé.
Aquet senyo' m deya are
que ni son casat, ni pare
de familia, ni re.

Jove — Dispensi' que no ho he dit
de voste'.

Fond ————— jo 't toch som cegos
ó hi vejem...?

Jove ————— bé no alsi 'l crit.

Fond — Vosté ha dit 'l dels borregos
qu'és 'l senyo.

Caba — — — — — Voldria di
pot sé algun altre que 'n fa'

Fond — Ell ha dit aquell que esta
alli hont l'he adressat y alli
en ahont jo l'he adressat
es casa vostre y m'hi enfado
perque 'm nega la veritat.

Caba — Jo be hi rebut 'l recado
que a' la fonda are vingues
que un senyo m'hi demanaba

Jove — Es a' di que vosté es..... ?

Fond — Si senyo; aquest es en Caba

Jove — Pero ; 's diu Ramon vosté ?

Caba — Ramon Caba, si senyo.

Jove — Veli' aqui la confusio
l'altre 's diu Ramon, també;
y com que a n'al veni jo
en alli ahont viu vosté
no hi he vist aquell senyo,
que conech y qu'és solte,
y com que per altra part
he demanat pel Ramon
ab tota la fe' del mon
fins ab lo seu Deu vos guard

habia cregut qu'ell era
l'amo del establiment
y mes dich que a n' al moment
se vist qu'ell era un trapella
puig va dirme que a Vilanova
no hi havia ningú mes
que ls borregos tan bons fets
sino ell qu'es un de jove
Donchs l'va enganya

Caba
Jove
Fond

Per'xó jo li he hagut de di
que m'explicarà a n' a mi
si l'conech d'ana a passeig

Caba

Miri jo li explicaré
lo que m'passa ab los borregos;
com que jo m'vench al primé
que s'presenta y faig entregos
al por major, esta la
que aquell despries pot se veure
que son seus y ho pot se creure
als que no saben si ls fa
perque ja sab que fan prova
los borregos fets a aqui
y aquest nom que m'quita a mi
no m'fa re: l te Vilanova,

Pero lo que m' sab mes greu
no es encare aquest egoisme
d'un petit nom, ni l cinisme
que te aquell que s'ho fa seu,

(24)
es lo que m' fa més mal del mon
és que qui'l seu nom abandona
y dia sent de Barcelona
que de Vilanova son,
puig no essent com los d'aquí
un mal gust menjant s'hi troba
y com que m' fa mal a mi
fa mal també a Vilanova.

Pero jo que m' crech honorat
siguent fill d'aquesta vila
ab la consciencia tranquila
puch dir sempre ab dignitat
que si no l'aymes de bo
me n'iria a un altre puesto
per dir a Tatham — manifesto
que ls borregos los faig jo
y si a Fransa fer la prova
fora seu lo nom que alcanza
diguent Borregos de Fransa
en compte de Vilanova.

Mes, com que no so' egoista
pel meu nom doná a coneixe,
a la vila ahont jo vaig neixe
no vull perdre may de vista
y fins que m'hi moriré
faré borregos, sensill,
fent passá de pare a fill
la manera que ls se' fe
puig si ls borregos fan prova

tota la glorià es per mi
pero i sent Vilanova
la glorià es per Vilanova.

Fond — Vaig a avisar un pare y filla
que l'han de veure a vostè

Caba — ¿Qui seran? que no'n se ré?

Jove — Una familia sencilla
de Gelida [Fondista]

Caba — No conech
ningu' de Gelida encare

Jove — Es estrany qu'ella y son pare
l'demanessin; si crech
que han vingut expressament
per veurel; vaja, mes ella
s'ha anat a arretglaiol
per rebre ab compliment

Caba — Ja es estrany!...

Jove — ¿No es pas alguna?

Caba — No senyo; si soch casat

Jove — Oh, fants n'hi há.....

Caba — la veritat
no porto vida tant tina.

[venen Pare y Noya mudats y Fondista]

Escena XV

Jove, Caba, Fondista, Pare y Noya

Fond — Aquí l'tenen:

Caba — Deu los guard,

Noya — No es pas vostè a qui busquem

Jove — Vaja, la segona part
de la comedia

Fond. — ~~...~~ ja' estem

~~...~~ ab lo mateix

Pare — ~~...~~ j'ay carat

? ~~...~~ no'm deyas...

Noya — ~~...~~ be, si; no es ell

Fond — ah, be, vaja, sera' aquell

Jove — 'l mateix que'ns ha enganyat
¿qu' es un jove ab un bigoti....?

Noya — Si senyo:

Jove — que te una ~~...~~ dent

~~...~~ qui 'l coll?
que li surt

Noya — ~~...~~ si:

Jove — ~~...~~ donchs ~~...~~ corrent

~~...~~ es 'l mateix.

Pare — ~~...~~ quin dispoti!

Jove — ¿y a voste' li va' di' ell
que en aqui' era ell que feya
borregos?

Noya — si:

Jove — 'l que li deya [à caba]

Fond — Are vejeu quin farsell

Noya — Donchs, que no l'es?

Caba — ~~...~~ no senyora

Noya — j'ay! ~~...~~ [can en barca]

Pare — ¿que' t' passa?

Fond — ~~...~~ Entuntha dins
[no fan à brasses]

Pare — Vinagre

Caba — — — — — Ayga fresca!

Pare — — — — — Veturis

Jove — — — — — Y a' mi se m'acosta l'hora!
[mirant lo rellotge de butxaca]

— Escena XVI —

— Jove sol —

Jove — — — — — Ara ves en quin mal punt
can en barca; i com hi ha' mon!
las donas aviat hi son
jay!..... per puch me can demunt.
per mica de res ja' piloran
i mal llamp! y quan son casadas
mouen uns crits de vegadas
que ab un home l'acaloran
y tot per aquest truant
y embusterot y trapella
que deu esse l' promes d'ella
i si are l' tenia al devant.....!

— Escena XVII —

— Jove y Foraster —

For — — — — — Deu lo guard.

Jove — — — — — Deu lo mates

For — — — — — Ningun compte ab lo parla'.....!
[al adonar-se qu' es ell cambia l'entonacio]

jola! ja' m' dispensara
si ab la resposta l' hi ofes
no l' coneixia [allargant la ma]

Jove — — — — — ni jo [apartant-la]

For — — — — — Pero y are, no m' coneix?

Jove — Are si; per 'xo' mateix
L'aixo' en queixo:

For. — — — — — ¿com d'aixo'?

Jove — lo que sent.

For. — — — — — Miri que 'm falta!

Jove — En materia de falta
voste' m'ha guanyat per ma'

For. — No mira com las engaltes!
Voste' m'falta.

Jove — — — — — Voste' m'sobra

For. — Acabem ¿que vol de mi?
expliquis que te que di'?

Jove — Finch que dirli qu'es un pobre
y no un pobre d'interes,
que aixo' no fora insultarlo
ans, al contrari' posarlo
entre 'ls bravats, sens diners,
Sino pobre en punt d'honor,
pobre d'orgull y llealtat,
pobre, en fi', de dignitat
y d'amor propi y valor,
Perque' l'home que's fa' seva
la fama que un altre te
y ab merits d'altre, s'eleva
lo seu nom que no val re',
l'home en fi' que's diu autor
de lo qu'ell ja esta' segü
qu'es un altre de mes sort,
no es un home ni'es ningú

puig que la virtut conomp
ja que son propòsit es
l'egoisme en ferse un nom
a la esquena dels demés,
Com aquell govern que diu
que dona una caritat
com a' santa caritat
per la miseria que viu
y la caritat hont hi ha
la caritat que l'fa noble
no es diner seu, qu'es del poble
y es lo poble qui la fa

~~ja que es fent aquell diner
que el govern se'n fa tot
de las gotes de suor
que ab treball nullan l'obri~~

For -----
Es di que are desseguida
voste assegurant això
s'creu que ab una mentida
sabrà una veritat ... ?

Jove ----- no i
m'crech que ab una veritat
sabré una mentida.

For ----- Bé;
donchs li turch de di a' voste
que l'han ben ensarronat

Jove ----- No m'ho digui.

For ----- Li vull di'

Jove ----- No m'ho explieo

For ----- prou s'explica

Jove — Donchs; be; esperis una mica.
(avisare' a' n' als de alli)

(se'n va)

— Escena XVIII —

Foraster sol

For —

Y ell ja ho dona per seguí,
pot se' si que algu' ha enrahonat
pero qui' pot habe' estat
si' no ho he dit a' ningú.

Mes tuch de dirli' que no
perque' o' sino en se' a' Gelida
ho sab ella y desseguida
embustero quedo je

y al creurem ella embustero
també creurá de tot cor

qu' es mentida l' meu amor:

oh, no pot se': no ho tolero

No negare' hasta al eccés

puig m' agrada la pubilla

y mes que l' pare y la filla
m' agradan los seus diners.

— Escena XIX —

Foraster, Noya y Pare —

For. — Ay carat hont van per qui'?

Pare — Aném en busca d' un tu an
que' ns esta' ja' ensarronant
a' tots dos:

For — — — — Pot se' que si':

Pare — Si' senyo': veritat noya?

Noya — Veritat

For — — — — (me l' han fregida)

y qui' ha dut la tal tramoya

qu' us creyen? (41)
246
Noya ————— sembla mentida!
¿No recorda un dematí
que jo a la porta m'estaba
y per esmorsá menjaba
borrego sucat ab vi?
Recorda que fent l'noble
per entra' en conversa m' deya
qu' era vosté aquest que feya
borregos en aquest poble
y al dirli que m' agradaban
al endemà ja' vosté
un regalo me'n va fe'
dihent que sas mans los pastaban?
¿Donchs, perquè així m' va enganyar?
si ab los borregos menti'
també degué ferho al di'
que de mi's va enamorar.

Fora — Ni ab los borregos mentia
ni ab l'amor que li juraba.

Pare — Com s'entent?

Fora ————— No l'enganyaba.
Sols que hi há' algú que voldria
destorba' lo nostre amor
y no sapiguent com ferho
ha pensat fe' l'embustero,
y embolica que fa' fort.

[inten los que estaban escoltant ab aixy indicats]

— Escena XX —

Dits y Jove, Caba y Fondista.

42) Jove — Vostè es l'embustero!
Fora. — ————— ¿Com?
Jove — Si senyo perquè s'alaba
de lo que no es seu; En Caba
es aquest com sab totthom
T
Fond — Gosarà encare a' aquanta
qui es vostè...?
Jove — ————— Queda confós (a Caba)
Fora — No gosaré; no senyos,
pero deixinme explica',
ans que 'l senyo Caba s'crega
que jo siga un fanfarron
sent lo mes sensill del mon
com diria qui bé m'coneiga.
Ans que 'l pare de la noya
me tinga per un trapella,
ans que tot vostès y ella
creguin en mi una tramoya
de mal género; ab lo cor
a' la ma' y ab bona fe'
vull explica' lo perquè
m'he fet passa' per autor.
La vaig conèixe a' Gelida
y la primera conversa
de lo nostre amor, ja versa
pels borregis desseguida.
Tant entusiasme m'mostrà
pels borregos d'aquet poble
que perquè m'volgues 'l doble
vaig portarn hi al endema'

Uy quan ab elogis seus
gran mèrit consideraba
als borregos de ca'l Caba
li vaig di' qu' eran fets meus
pera dir mes endeuant
lo que are es mon manifest
y es que allo' va' se un pretest
per joqui' se' l' seu aymant,
puig que se y fins hi so' perit
que la dona per ratió
natural, si' us sab un mèrit
a' lo qu' ella hi sent passió
vos estima y no us olvida,
vens' aquí l' que jo' buscaba
sense que fos la mentida
per fe' cap traicció a' n' En Caba.

Es aixó sensillament
sols que perque s' ho cregues
y per Gelida s' dignes
qu' era jo' efectivament,
vaig portarme també uns cuants
a' casa de aquet senyo' [al jove]
qu' es un gran revededó
y avuy m' ha esbullat l' plans.

Jove —

Si hagues parlat clà, pot se
s' haurian entes milló

Fond —

y que hi diu voste' en aixó? [à Caba]

Caba —

Com si no hagues passat re:

Fora —

y voste' ...? [à la noya]

Noya —

per mi ha acabat [ab ira]

Pare —

Ben fet noya

Fora — que babaus!
 Pare — lo que fins ara ha buscat
 s'ho punta y estara en paus.
 Jove — ja veuran; tot se remedia,
 si comedia ha fet fins are
 acabi com la comedia
 casantse ab l'abra del pare

Noya — Precisament he dit mots
 qu'estan en contra de un tal
 solament per fe' un final
 diferent de casi tots.

Fora — Deixis del di'de la gent
 y no es lligu' are pensant
 en lo que despres diran
 si acabem en casament.

Noya — Fe raho; y ja que hi acaba
 perquè a n'a mi m'acomoda
 juro que farem la boda
 ab borregos de ca'l caba.

— TROU —